

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): ~~diplomová~~ / bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): ~~vedoucího~~ / oponenta

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě):

Mgr. Ludmila DOSTÁLOVÁ, Ph.D.

Práci předložil(a): Kristýna RICHTEROVÁ

Název práce: Důkazy boží existence ve středověké filosofii: Anselm z Canterbury

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Zhodnotit splnění cíle práce je problematické, protože cíl práce není v textu nikde explicitně zformulován. Pokud jím mělo být představení Anselmova důkazu boží existence, jak je uvedeno v cizojazyčném resumé, pak cíl práce splněn nebyl, protože tento důkaz v práci nikde představen není, ač o něm celá práce pojednává. Pokud jím ale mělo být zhodnocení významu tohoto důkazu pro další vývoj filosofie, pak lze cíl s ohledem na množství a různorodost zpracovaného materiálu považovat za splněný i když jen částečně – práce není napsána způsobem, který by přesvědčivě doložil, že autorka zpracovanému materiálu plně rozumí.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Práce představuje značně nesourodou kompilaci materiálu, nutno ovšem podotknout, že materiálu relevantního. Zároveň ale zpracování práce svědčí o tom, že autorka nemá zcela jasno v tom, co je pro zpracování práce důležité a co již nikoliv. A naopak, důležité momenty často opomíjí. Již bylo uvedeno, že autorka píše práci o Anselmově důkazu boží existence, aniž tento důkaz ve své práci uvede. Podobně věnuje celou kapitolu Descartově a Kantově kritice ontologického důkazu, aniž by uvedla, jakou roli tato kritika hraje v jejich vlastní filosofické koncepci. Práce pak zcela postrádá autorčino vlastní zhodnocení dané problematiky.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je napsaná poměrně bez gramatických chyb či překlepů a kultivovaně, zejména tam, kde se autorka opírá o zpracovávané zdroje. Spolu s parafrází totiž přejímá i styl původního autora. To na druhé straně vede k nevyrovnanosti kvality textu, kdy v rámci jednoho odstavce autorka přechází z květnatého stylu filozofické interpretace do strohého faktografického výkladu skript. V takto nesourodém textu lze navíc jednoznačně identifikovat původní, autorčiny, pasáže a to díky hovorovým obrátům („co se týče výběru názvů Anselmových spisů“ – str. 16. kap. 3.1, 2.odst. 2. věta), nářečným tvarům (zhodnocení Anselmovo důkazů – název kapitoly č. 5; tento tvar se v práci objevuje obzvláště často) či familiárnímu stylu vyjadřování („odkud pochází náš arcibiskup Anselm“ – str. 8).

Již bylo uvedeno, že autorka pracuje s relevantním výběrem zdrojů, na které řádně odkazuje. Na rozdíl od běžné praxe bakalářských prací – jeden odkaz na konci každého odstavce – umí autorka v rámci jednoho odstavce adekvátně propojit odkazy na různé zdroje. Úsměv může vzbudit odkaz č. 40 (a další) se spoluautory Karfiková a Anselm z Canterbury. Při tom v seznamu literatury je bibliografická citace správně. Z formálního hlediska autorka nezná pravidla pro psaní odkazů na poznámky pod čarou v kombinaci s interpunkčními znaménky. Svě chybné pravidlo, ale dodržuje důsledně.

Autorka správně dělí literaturu na primární a sekundární. Překvapivě však s primárními texty v práci vlastně vůbec nepracuje a uvádí pouze jejich parafráze, komentáře a interpretace ze sekundární literatury. Bez opory v pramenném textu pak ale takto koncipovaný výklad nutně působí chaoticky, nesrozumitelně a bezobsažně.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce zpracovává obsahově náročné téma a je založena na velkém množství relevantních zdrojů. Nepřekračuje však rámec povrchní kompilace. Text není logicky provázán – jednotlivé odstavce na sebe mnohdy obsahově nenavazují, nebo není jasné, co jimi chtěla autorka sdělit. Některá místa budí dojem, že autorka ne zcela přesně rozumí obtížnému tématu, o kterém píše. Klasickým dokladem může rozpor, který se nachází na str. 15, kde v rámci druhého odstavce autorka píše: „mezi realisty patřil i Anselm z Canterbury“ a zároveň „pro Anselma závisí reálná existence obecnin neboli univerzálií na existenci věcí, které označují“ a tuto tezi navíc ještě přisuzuje Marku Otiskovi.

V textu je uvedena řada detailů, která pro další výklad nemají žádný význam a naopak podstatné pasáže, které by do textu práce měly nutně patřit, zcela chybí. Příkladem prvního může být např. na str. 12 popis rozdílu v pojetí „auctoritas“ a „ratio“ u jednotlivých myslitelů ve středověku, se kterým se paku už v práci ale nikde nepracuje. Příkladem druhého může být zcela nepochopitelná absence citace pasáží z Anselmových spisů, ve kterých tyto důkazy formuluje.

Nedostatečné rozlišování mezi podstatným a nepodstatným pro postup výkladu je dále charakteristické i pro kapitoly věnované kritice ontologického důkazu, kde je např. u Kanta jako důvod pro jeho zařazení do práce uveden fakt, že jako první nazval tento typ důkazu boží existence ontologickým, zatímco není vůbec uvedeno, že jeho kritika je de facto definitivním odmítnutím tohoto postupu důkazu. V tomto duchu pak výklad pokračuje – mezi kritiky je konkrétně uváděn Gaunilo, Descartes a Kant. Není ale uvedeno, že první polemizuje skutečně s Anselmem, zatímco druzí dva s koncepcí ontologického důkazu jako takového. Stejně tak chybí informace o tom, že zatímco u Gaunila se jedná čistě jen o kritiku, pro Descarta je ontologický důkaz klíčovou součástí výstavby jeho systému a pro Kanta je odmítnutí tohoto důkazu východiskem pro další konstruktivní výklad.

Práce pak zcela postrádá vlastní zhodnocení celé problematiky a budí spíše dojem nahodilého souboru příspěvků k dané problematice.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

V úvodu píšete, že „diskuse kolem důkazů Anselma z Canterbury je to, co tyto důkazy činí stále živými“. V práci ale nikde doklad pro to, že tomu tak je. Mohla byste to tedy doložit alespoň při obhajobě?

Jaký je rozdíl mezi důkazem boží existence, který můžeme nazývat Anselmovým, a důkazem boží existence, který můžeme nazvat ontologickým?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

dobře

Datum: 25. května 2017

Podpis:

Ludvik Dostál